

29.03.2022

Asia/12

§ 201

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) yhtiöittämisen vaikutuksesta kaupunkiympäristölautakunnan käytössä oleviin talousarviokohtiin vuosille 2022-2024

HEL 2021-002643 T 02 02 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se päättäisi hyväksyä HKL:n yhtiöittämisestä aiheutuvat kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2022 talousarviota ja vuosien 2022-2024 taloussuunnitelmaa koskevat muutokset.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarviorakenne_Muutettu_TA_2022
- 2 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy __investoinnit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan tulosbudjetti vuodelle 2022 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2022-2024 on laadittu kaupunginvaltuuston 8.12.2021 hyväksymän talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman 2022-2024 mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto on 22.9.2021 päättänyt (§ 282) HKL:n toiminnan yhtiöittämisestä metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toimintoja lukuun ottamatta. Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne Oy aloitti toimintansa 1.2.2022. Tämän johdosta on kaupungin talousarviota muutettava.

HKL:n yhtiöittäminen vaikuttaa sekä kaupungin että kaupunkiympäristön toimialan talousarviomäärärahoihin ja talousarviorakenteeseen. Liitteessä 1 on esitetty kooste talousarviorakenteen muutosehdotuksista. Talousarviorakenteen ja talousarvion euromääräiset muutokset on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian ja HKL-liikelaitoksen kanssa ja ne muuttavat kaupunkiympäristön toimialan talousarviota seuraavasti:

3 10 01 Kaupunkirakenne

HKL:n yhtiöittämisen yhteydessä kaupunkiympäristön toimialan veloittamista maanvuokrista osa siirtyy ulkoisiin vuokriin ja samalla vuokratasoa tarkistetaan uuden perustetun Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n osalta vastaamaan käyviä maanvuokria. Yhtiöittämisen yhteydessä metroliiikenne jää edelleen liikelaitokseen, jonka osalta vuokrataso pysyy ennallaan.

3 10 01 Kaupunkirakenne	TP 2021	TA 2022	Uusi TA 2022	Uusi TS 2023	Uusi TS 2024
Kaupunkirakenne, tuotot	503 573	492 882	493 732	525 497	540 213
Maa- ja vesialueet, vuokratuotot	282 878	283 836	284 686	293 686	301 686
- sisäiset	30 207	26 400	25 650	26 152	26 664
- ulkoiset	252 671	257 436	259 036	267 534	275 022

3 10 06 Tuki HKL-liikelaitokselle

Tuella on korvattu infraomaisuuteen liittyviä pääomakorvauksia, joita HKL ei ole voinut laskuttaa Helsingin seudun liikenne (HSL) - kuntayhtymältä. HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määriteltä, että kaupungit voivat laskuttaa infran pääomakuluista puolet HSL:ltä ja toinen puoli infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi. Lisäksi tuella on korvattu liityntäpysäköintiin, pyöräilyyn ja lauttaliikenteeseen liittyviä menoja, joiden kattamiseen HKL ei ole saanut muualta tuloja.

HKL:n yhtiöittämisen myötä HKL-liikelaitokselle maksettavan tuen suuruus pienenee Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:hyn siirtyvän

omaisuuden ja liiketoiminnan osalta. Jatkossa kaupunki kattaa yhtiöön siirtyneen omaisuuden pääomakulut ja muut aikaisemmin tuen piiriin kuuluneet menoerät osana yhtiölle maksettavaa palvelukorvausta (ta-kohta 3 10 07 Joukkoliikenne).

Talousarviokohdalle kirjattava tuki sisältää yhtiöittämisen jälkeen vain metroinfraomaisuuteen liittyviä pääomakuluja. (Metroliiiketoimintaan liittyvät osat on tarkoitus siirtää metron automatisointiin liittyen Siemens-konsernin kanssa vireillä olevan oikeudenkäynnin päätyttyä myöhemmin erikseen Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:hyn).

Tuen suuruutta pienentää myös muutos HSL:ltä infrasopimuksen perusteella laskutettavan laskennallisen infrakoron käsittelyssä. Aiemmin HKL:n kaupungille palauttama infrakorko jää jatkossa HKL:lle, minkä seurauksena kaupungin suoran tuen suuruus pienenee HSL:n infrasopimuksen mukaisen infrakoron verran. Menettelymuutos on käyty läpi myös tilintarkastajan kanssa.

3 10 06 Tuki HKL- liikelaitokselle	TP 2021	TA 2022	Uusi TA 2022	Uusi TS 2023	Uusi TS 2024
-menot	24 777	29 173	4 098	4 108	4 481

3 10 07 Joukkoliikenne - uusi TA-kohta

Yhtiöittämisen myötä kaupunki maksaa Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle sen tuottamista palveluista palvelukorvausta (uusi ta-kohta 3 10 07 Joukkoliikenne, menot). Kaupunki kattaa osan menoista HSL:n maksamalla infrakorvauksella. Jatkossa HSL maksaa infrakorvauksen Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n hallinnoiman infran osalta HKL:n sijaan kaupunkiympäristön toimialalle (uusi ta-kohta 3 10 07 Joukkoliikenne, tulot).

HSL:ltä laskutettava infrakorvaus sisältää voimassa olevan infrasopimuksen mukaisesti infraan liittyvät käyttökulut, poistot ja korot. Infrakorvaus sisältää raitio-, juna-, lautta- ja bussi-infran. Bussi-infrasta mukana ovat Espoon (Kampin), Malmin, Elielinaukion, Herttoniemen, Itäkeskuksen ja Rautatientorin bussiterminaalit sekä Paloheinän bussitunneli ja bussien sähkönlatausinfra.

Kaupunki maksaa Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle korvausta sen hallinnoiman infran käyttöoikeudesta sekä infraa koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista sekä muista sen kaupungille tuottamista palveluista. Palvelukorvauksen piiriin sisältyy raitiotie-, bussi-, juna-, ja lauttaliikenneinfra sekä muu joukkoliikennettä tukeva infra kuten liityntäpysäköinti ja kaupunkipyöräpalvelu.

Palvelukorvaus on kattavampi kuin HSL:n maksama infrakorvaus. Palvelukorvaukseen sisältyy mm. pyöräily- ja liityntäpysäköinti-infra, joka ei sisälly HSL:n infrakorvaukseen. Lisäksi HSL:n infrakorvauksessa pääomakustannuksista (poistot ja korot) korvataan vain 50 %; palvelukorvauksessa pääomakustannukset korvataan 100 %:sti.

Palvelukorvauksen ja HSL:n infrakorvauksen taso nousee vuosina 2023 ja 2024. Korvausten nousu johtuu pitkälti Raide-Jokeri - ja Kalasatamasta Pasilaan –hankkeiden valmistumisesta ja hankkeiden sisällyttämisestä vuosien 2023 ja 2024 korvauksen piiriin. Palvelukorvausta määriteltäessä on arvioitu, että Raide-Jokerin liikennöinti alkaisi vuoden 2023 aikana ja Kalasatamasta Pasilaan –kokonaisuuden liikennöinti alkaisi vuoden 2024 aikana. Lisäksi vuoden 2022 palvelukorvaus ja HSL:n infrakorvaus sisältävät korvauksen vain 11 kuukaudelta.

Vuosien 2023 ja 2024 korvauksia tarkennetaan vuoden 2023 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Myös tulevana vuosina Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle maksettavan palvelukorvauksen suuruus muuttuu sen tekemien investointien seurauksena. Liitteessä 2 on esitetty kaupunginvaltuuston 8.12.2021 hyväksymään talousarvioon sisältyneen HKL-liikelaitoksen 10-vuotisen investointiohjelman osalta ne investoinnit, jotka siirtyvät Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n toteuttamiksi.

Kaupungin ja Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne Oy:n välille laadittavat sopimukset ovat valmisteilla ja tulossa päätöksentekoon kevään 2022 aikana. Tarkoituksena on laatia ensin yhteistyötä koskeva sopimus, jossa sovitaan yhteistyön periaatteista ja sen kehittämisestä, palvelutason laadusta, investointiohjelmiin liittyvistä prosesseista sekä johtamis- ja päätöksentekomallista. Tämän jälkeen tehdään erillinen, varsinainen hankintasopimus, jossa kaupunki hankkii käyttöoikeuden joukkoliikenneinfraan sekä sitoutuu maksamaan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle korvausta sekä tästä käyttöoikeudesta, että infran kehittämisestä ja ylläpidosta.

3 10 07 Joukkoliikenne - uusi TA-kohta, netto	Uusi TA 2021	Uusi TS 2023	Uusi TS 2024
- tulot	22 100	29 400	39 950
- menot	-31 424	-39 700	-47 600
- toimintakate	-9 324	-10 300	- 7 650

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

29.03.2022

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarviorakenne_Muutettu_TA_2022
- 2 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy __investoinnit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/ Kanto Saara ja Vastamäki Ville